KULTUUR

Aprill Sõpruses on naeru väärt

22.–28. aprillini toimuv komöödiafilmide festival kompab kinosaali pimeduses huumori eri vorme. Kavas on nii Hollywoodi komöödiat, *slapstick*-nalja ja rootslaste musta huumorit kui ka briti irooniat. **EPL**

Viljandi noored kolmes linnas

Viljandi kultuuriakadeemia Kultuuridessant, mis kestab 2.–7. maini, käib läbi Narva, Tallinna ja Tartu. Kava on eesrindlik, monoetendusest käsitööni. **ERR.EE**

Jutlustajad taas Tallinnas

Täna kell 21 mängib Nordea kontserdimajas Manic Street Preachers. Soojendavad Frankie Animal ning Vaiko Eplik ja Eliit. **EPL**

Lummavalt lihvitud „Luikede järv"

Võiduretsept: tipptasemel tantsijad, selge joonega lavastus, põhjamaise esteetikaga kunstnikutöö.

ARVUSTUS
Raimo Poom
kriitik

On vähe ooperi- ja balletiteatreid, kes saavad endale lubada „Luikede järve" pikaks ajaks kavast välja arvata. Esiteks on see publikumagnet, teiseks üldise õhtumaise teatrihariduse tugisammas, mida on vaja igale põlvkonnale tutvustada.

Tšaikovski muusikal põhinevat lugu on esitatud sadades eri võtmetes. Mis võiks veel üldse uuendusena kirja minna, kui kõike mõeldavat on juba tehtud? Reedel Estonias esietendunud Toomas Eduri „Luikede järve" tõlgendus suutis panna tüki selgel ja tabaval häälel kõnelema, mille õnnestumises mängisid rolli kolm komponenti.

Esiteks lavastuse redaktsioon: Eduri võtmes jäädakse truuks klassikalisele alusmaterjalile, kuid samal ajal on olnud julgust kribu-krabu välja lõigata. Segavad kõrvaltegelased on välja jäetud ning karakterrollid (kuri nõid Rothbart, kuninganna jne) minimeeritud.

Selgelt jooksev lugu

Nende asemel on loo edasikandmise raskus pandud peaosalistele Odette/Ottiliele ja eriti prints Siegfriedile, kelle iseseisvat osa on nähtavalt täiendatud. Tulemus on arusaadava joonena kulgev lugu, mille jälgimiseks pole vaja kavalehelt lisaseletust.

Teiseks on imeliselt välja kukkunud lavastuse kunstniku Thomas Mika töö. Selles on tunda eelmise menulavastuse, samuti tema kujundatud „Onegini" hõngu, kuid ainult heas mõttes. Pastelsetes toonides, lihtsad, aga pilkupüüdvate detailidega kostüümid ja karskelt stiliseeritud lavakujundus ühtivad ilusti lavastaja selguse taotlusega.

Tänuväärselt on nii Edur kui ka Mika kohandunud Estonia lava piirangutega. Kuna ruumi on vähe, on välditud üleliigse inimhulga ja dekoratsioonide lavale kuhjamist, mis jätab võimalikult palju ruumi tantsijatele ja tantsule. Tänu sellele saab publik keskenduda kenasti seatud liikumisele, mitte lava ääristavatele viiplevatele õukondlastele.

Kolmandaks – ja mitte vähem tähtsamana – sulandusid sellesse eduvalemisse tantsijad. Esietendusel valgemusta luigena üles astunud Alena Škatula Odette'ina oli rabav. Esimese vaatuse lõpu *pas d'action*'is – valge luige ja printsi duetis – naelutas Škatula habras ja haavatav Odette kogu saali nii jäägitult endale, et publik unustas hingata.

Pärast „Luikede järve" võib liialdamata öelda, et Škatula on leidnud endas selle miski, mis asetab väljapaistva baleriini maailma parimate sekka. Sellele aitas kaasa prints Siegfriedi rollis debüüdi teinud Deniss Klimuki üldiselt vankumatu tugi. Eriti heledalt säras ka Luana Georg oma esitusega esimese vaatuse *pas de trois*'s.

Need tegurid annavad Estonia „Luikede järvele" siinmail hästi omaksvõetava kvaliteedi, kus suursugusus ei tule ülepakkumisest, vaid stiilsest väljapeetusest. Lavastusele tõotab see pikka iga korraliku tööhobusena. Aga vaatama tasub minna juba praegu ja eriti esietenduse osatäitjatega õhtul, sest maailma parim tuleb koju kätte.

LAVASTUS

„Luikede järv" Estonias

Lavastaja: Toomas Edur, Eesti rahvusballeti kunstiline juht
Koreograafia põhineb Lev Ivanovi ja Marius Petipa 1895. aasta versioonil.
Kunstnik: Thomas Mika, Saksamaa
Odette/Ottilie: Alena Škatula, Jekaterina Oleinik või Ketlin Oja
Prints Siegfried: Deniss Klimuk, Jonatan Davidsson või Jonathan Hanks

Esietendus 15. aprillil
Etendused: 21. aprillil, 6., 21. mail jne

Alena Škatula esitus oli rabav, kaasa aitas Deniss Klimuki vankumatu tugi.

Foto: rahvusooper Estonia

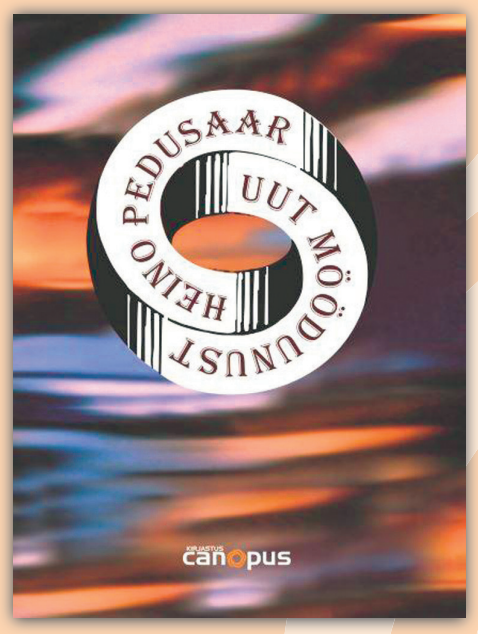

Heino Pedusaar

UUT MÖÖDUNUST

Vesteid kultuuriloost, muusikast ja muusikutest

Kõvad kaaned
630 lehekülge

KIRJASTUS canopus
www.canopus.ee

Koguteos «Uut möödunust» sisaldab 60 laiale avalikkusele adresseeritud esseed-vestet, milles otsekui elustub kogu Eesti möödunud sajandi muusikaajalugu (klaveri- ja viiulimeistrid, heliloojad, pianistid, ooperi- ja operetisolistid, koorijuhid, organistid, pedagoogid jmt).

Tõeline tähtede paraad algab klaverimeister Ernst Hiisi ja helilooja Cyrillus Kreegiga ning lõpeb Arvo Pärdiga, nende vahele jäävad Gustav Ernesaks, Artur Lemba, Rudolf Jõks, Erika Franz, Tooni Kroon, Margarita Voites, Helmi Puur, Roman Matsov, Aleksander Arder, Tenno Vironi, Jenny Siimon, Paula Padrik, Miina Härma, Arne Viisimaa, Hugo Lepnurm ja paljud, paljud teised.

Otsekui kirsi tordile lisavad raamatu viimased peatükid kolmest kuulsast tenorist Enrico Carusost, Beniamino Giglist ja Jussi Björlingist ning pianistidest Maria Judinast ja Maria Grinbergist.

Raamatu kaante vahelt kumab meile vastu otsekui kaugete tähtede sära ammumöödunud aegadest – tsaariajast, esimesest Eesti Vabariigist, rääkimata juba saksa ja nõukogude okupatsioonidest...

Käesolev raamat on sündinud Eesti Raadio kauaaegse helirežissööri Heino Pedusaare peaaegu 60 a jooksul salvestatud intervjuude temaatilisest avardamisest ja kirjanduslikust järeltöötlemisest.

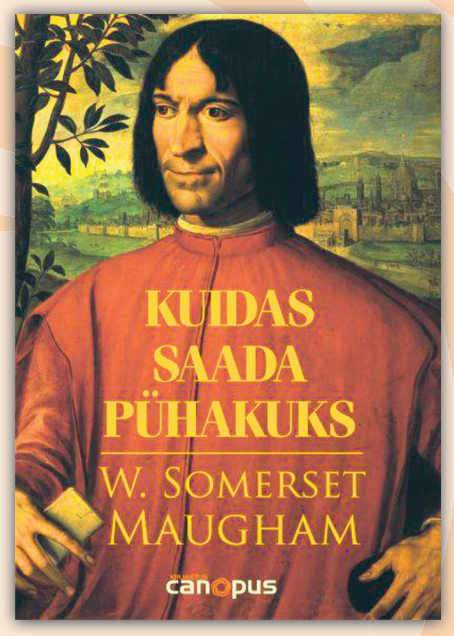

William Somerset Maugham

KUIDAS SAADA PÜHAKUKS

Romaan
Tõlkinud Mare Lepik

Pehmed kaaned
282 lehekülge

KIRJASTUS canopus
www.canopus.ee

Inglise kirjandusklassiku William Somerset Maughami intensiivne ja värvikas noorpõlveromaan «Kuidas saada pühakuks» ilmus aastal 1898, kui tulevane kirjanduskorüfee oli kõigest 24-aastane. «Pühak» on juba 29. kirjastus Canopuse poolt eesti keeles välja antud W. S. Maughami raamat.

Žanrilt võiks seda liigitada ajalooliseks seiklus- või ka armastusromaaniks, sarnanedes oma hoogsuses paljuski Alexandre Dumas' vanema romaanidele «Kolm musketäri» või «Krahv Monte-Cristo». Tegevus toimub 15.-ndal sajandil väikesteks vürstiriikideks killustatud Itaalias, kus käimas äge võimuvõitlus, kroonitud päid tõugatakse troonilt, sekka vandenõud, duellid, õukondlikud intriigid, kuramaažid..., ja kõige selle taustal tõuseb esile üks suur ja kirglik armastuslugu.

Huvitav on märkida, et Maugham pidas seda romaani oma «mustaks lambaks», püüdes selle kordustrükke isegi veel küpses eas igati takistada. Tema hoiakust pole kerge aru saada, sest raamat nautis juba ilmudes suurt lugejamenu ja on teinud seda jätkuvalt rohkem kui saja aasta jooksul.

Niisiis, aasta 1488, iidne Forli linn Itaalias, San-Marino lähedal. Aadlisoost nooruke härrasmees Filippo Brandolini satub linna saabudes otsekui vandenõudest, kirgedest ja intriigidest kubiseva herilasepesa keskpunkti. Lugu, mis siit alguse saab, on aga enam kui mõtlemapanev...